

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra biologie

Pokyny pro vypracování portfolia absolventa učitelství přírodopisu / biologie

Katedra biologie

České Budějovice

2021, červenec

Obsah

1. Základní informace	3
2. Požadavky na obsah portfolia	3
I. Povinná část.....	3
II. Nepovinná část	7
3. Požadavky na úpravu portfolia.....	7
4. Přílohy.....	9
1. Vzhled úvodní strany portfolia	9
2. Položky strukturovaného životopisu – vzor.....	10
3. Reflexe souvislé praxe – vzor	11

Aktualizovaná verze (změny jsou vyznačeny žlutým podbarvením)

Kontakt na autory:

Lukáš Rokos - Lrokos@pf.jcu.cz
Radka Závodská - radkaz@pf.jcu.cz
Jan Petr - janpetr@pf.jcu.cz

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra biologie
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
2021, červenec

1. Základní informace

Absolventské portfolio představuje součást magisterské státní závěrečné zkoušky na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (PF JU) a slouží jako podklad pro první stupeň kariérního řádu učitele. Dle směrnice vedoucího katedry biologie PF JU je nutné dodržet pokyny uvedené v tomto dokumentu, aby absolventské portfolio splnilo požadavky, které jsou na něj kladeny při státní závěrečné zkoušce (Přírodopis a didaktika přírodopisu, Didaktika biologie).

Portfolio se odevzdává nejpozději dva týdny před konáním státní závěrečné zkoušky¹ v elektronické podobě (mailem či zasláním odkazu na cloudové uložení) Mgr. Lukáši Rokosovi, Ph.D. (Lrokos@pf.jcu.cz).

2. Požadavky na obsah portfolia

Obsah portfolia je rozdělen do dvou částí – I) Povinné části, jejíž položky musí dodat všichni studenti předkládající portfolio u státní závěrečné zkoušky a II) Nepovinné části, do níž mohou studenti vkládat materiály, které považují za významné a vhodné pro svou budoucí praxi (v této části je zvláště nutné dodržet zvyklosti spojené s citováním převzatých materiálů a stručně vysvětlit důvod zařazení materiálů do portfolia).

Student je zodpovědný za odbornou a didaktickou správnost předložených materiálů. Pokud v materiálech budou věcné chyby, je možné, že budou diskutovány při státní závěrečné zkoušce.

I. Povinná část

Povinnou část tvoří 5 následujících oblastí:

1. Životopis
2. Reflexe průběžné praxe
3. Reflexe souvislé praxe

¹ Předběžné termíny státních závěrečných zkoušek jsou vždy zveřejněny v harmonogramu akademického roku na webových stránkách PF JU.

4. Výukové materiály vázané na předměty Didaktika přírodopisu I. (KBI/DID01) / Didaktika biologie I. (KBI/DIDS1, KBI/OSD1²) a Didaktika přírodopisu II. (KBI/DID03) / Didaktika biologie II. (KBI/DIDS3, KBI/OSD2)
5. Úloha navržená v rámci předmětu Metodika školních pokusů, pozorování a demonstrací (KBI/DID02 nebo KBI/DIDS2, KBI/OSDM)

² Zkratky předmětů, které jsou žlutě zvýrazněné, reprezentují předměty z nové akreditace pro navazující magisterské studium učitelství přírodopisu, resp. učitelství biologie.

Podrobnější popis k jednotlivým položkám této části portfolia:

1. Životopis

- Stručný strukturovaný životopis zaměřený zejména na dosavadní pedagogickou činnost a kompetence spojené s výkonem povolání učitele. Životopis by měl shrnovat dosavadní praxi (seznam absolvovaných praxí – asistentská, průběžná a souvislá praxe, mimoškolní pedagogická činnost – vedené kroužky či jiná zájmová činnost, účast na táborech pro děti apod.)
- K životopisu mohou být připojeny certifikáty vztahující se k výuce přírodopisu či biologie, potvrzení o absolvování kurzů zaměřených na environmentální problematiku, mezipředmětové vztahy, práci s ICT apod.
- V životopisu není povinné uvádět osobní údaje (např. kontaktní údaje, rodinný stav, datum a místo narození apod.) – podoba strukturovaného životopisu uvedeného v příloze není závazná.

2. Reflexe průběžné praxe

- V této části budou vloženy materiály z výuky v rámci průběžné praxe na základní či střední škole: sebehodnocení studenta, který vedl výuku, sumarizace hodnocení této hodiny od ostatních studentů, kteří se jí zúčastnili v roli pozorovatelů, a přípravy na danou hodinu – zmíněné položky se dodávají ke každé studentem odučené hodině zvlášť³.
- Pro sebehodnocení i hodnocení od vrstevníků budou použity formuláře v elektronické podobě, které student obdrží od vedoucích praxe.
- **Aktualizace 2020 – 2021: U studentů, jejichž průběžná praxe, byla ovlivněna koronavirovými opatřeními, jsou vkládány materiály dle pokynů vedoucích dané skupiny. Do portfolia se poté vkládá například příprava na hodinu, pracovní listy vytvořené pro učitele z praxe. V případě, že k hodnocení nebyly použity formuláře vrstevnického hodnocení a sebehodnocení, tak tyto položky v portfoliu být nemusí⁴.**

3. Reflexe souvislé praxe

³ Pokud je součástí přípravy prezentace v PowerPointu, tak je vkládána v náhledu šesti snímků na stránku.

⁴ Studenti konající praxi v zimním semestru 2020 a letním semestru 2021 na ZŠ Pohůrecká do portfolia vloží i souhrn vrstevnických hodnocení na vytvořenou přípravu/odučenou hodinu.

- Do části věnované souvislé praxi si student vloží své vlastní zhodnocení průběhu pedagogické praxe (s využitím formuláře v Příloze 3) a hodnocení, které získal od školy, kde praxi absolvoval.
 - Do portfolia budou zařazeny také přípravy ze dvou vybraných hodin, které během praxe odučil, včetně jejich stručného zhodnocení.
 - **Aktualizace 2020 – 2021: Portfolio může obsahovat zápisky z náslechnů v rámci distanční výuky a přípravy na vlastní hodiny vedené při této formě výuky.**
4. Materiály vytvořené v rámci seminářů z předmětů Didaktika přírodopisu I. (KBI/DID01) / Didaktika biologie I. (KBI/DIDS1, **KBI/0DS1**) a Didaktika přírodopisu II. (KBI/DID03) / Didaktika biologie II. (KBI/DIDS3, **KBI/0SD2**)
- Do portfolia se vkládají pouze vlastní materiály, které byly diskutovány v seminářích – například návrh pracovního listu, návrh zkušebního testu, podklady k mikrovýstupu apod.⁵
 - **Aktualizace 2020: Studenti, kteří absolvovali předmět Didaktika přírodopisu II. (KBI/DID03), resp. Didaktika biologie (KBI/DID53) v letním semestru 2020, si do portfolia vloží následující položky: přípravu na mikrovýstup a nákresy vytvořené v rámci úkolu zaměřeného na didaktickou transformaci obsahu učiva o lidském těle (v tomto případě bude připojena i zpětná vazba od vyučujícího). Zároveň budou do portfolia vloženy materiály nachystané na závěrečné kolokvium.** Studenti, kteří absolvovali předmět Didaktika přírodopisu (KBI/DID03), resp. Didaktika biologie (KBI/DIDS3, KBI/0SD2) v letním semestru 2021, si do portfolia vloží následující položky: přípravu na mikrovýstup, vytvořenou myšlenkovou mapu a materiály na chystané na závěrečné kolokvium.
 - Studenti se při výběru materiálů budou řídit pokyny vyučujících daných předmětů.
5. Úloha navržená v rámci předmětu Metodika školních pokusů, pozorování a demonstrací (KBI/DID02 a KBI/DIDS2, **KBI/0SDM**).
- Do portfolia bude vložena finální verze navržené úlohy (tzn. po praktickém vyzkoušení úlohy a její diskuzi v semináři).
 - Studenti se budou řídit pokyny vyučujícího daného předmětu.

⁵ Pokud je součástí materiálů prezentace v PowerPointu, tak je vkládána v náhledu šesti snímků na stránku.

II. Nepovinná část

Tato část je pouze volitelná a její případné nedodání nemá vliv na hodnocení a úspěšnost absolvování státní závěrečné zkoušky.

Zde mohou být vloženy další materiály, které student považuje za užitečné a hodnotné pro svou budoucí praxi – v případě většího počtu materiálů je preferováno dodání v elektronické podobě. U všech materiálů je nutné dodržovat správně zásady pro práci s převzatými zdroji – správně citovat veškeré materiály, které nejsou autorským dílem studenta předkládajícího absolventské portfolio. U jednotlivých materiálů by mělo být stručně vysvětleno, proč jsou do portfolio zařazeny, popřípadě jakým způsobem s nimi student pracoval.

Součástí této části může být i Analýza pedagogické situace zpracovávaná pro státní závěrečnou zkoušku na katedře pedagogiky a psychologie. Analýza však může být vložena pouze v případě, že analyzovaná situace se odehrála při hodině přírodopisu či biologie.

3. Požadavky na úpravu portfolio

Z hlediska formátování a úpravy textu jsou na portfolio kladeny stejné požadavky jako pro psaní kvalifikačních prací na katedře biologie. V případě, že jsou do portfolio vkládány převzaté materiály, je nutné je vložit do nepovinné části portfolio a uvést správnou citaci zdroje. Pro citace používejte citační normu APA⁶ (více viz Podklady pro psaní kvalifikačních prací na webu KBI PF JU).

Text by měl být psán velikostí písma 12 b., s řádkováním 1,5. Preferovaným fontem jsou Arial, Calibri nebo Times New Roman. Jednotlivé materiály v portfolio by měly být pro přehlednost očíslovány.

Portfolio zasílejte ke kontrole v elektronické podobě ve formátu PDF nebo DOC/DOCX nejpozději 14 dní před konáním státní závěrečné zkoušky. V případě, že je výsledný soubor⁷

⁶ Citační norma *American Psychological Association* (APA) – manuál pro správné tvoření je k dispozici například internetových stránkách Ústavu pedagogických věd FF MUNI: <https://pedagogika.phil.muni.cz/studium/citacni-norma-apa>

⁷ Není nezbytně nutné vytvářet jeden výsledný soubor. V případě, že bude portfolio tvořeno více soubory, tak je však nutné je přehledně seřadit, aby byla zřejmá logická struktura portfolio.

větší než 10 MB, tak použijte cloudové uložení a zašlete pouze odkaz. Po kontrole a zaslání zpětné vazby je možné zpracovat případné připomínky či provést potřebné úpravy. Následně portfolio vytisknete a jeden výtisk přinesete přímo k státní závěrečné zkoušce.

4. Přílohy

1. Vzhled úvodní strany portfolia

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra biologie

Absolventské portfolio

Jméno a příjmení

Aprobace

České Budějovice
Rok

2. Položky strukturovaného životopisu – vzor

Jméno a příjmení:	
Datum narození*:	
Místo narození*:	
Bydliště*:	
Kontakt*:	
Studium:	
rok – rok	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta - Učitelství Přírodopisu a anglického jazyka pro 2. stupeň ZŠ
rok – rok	Gymnázium XY, České Budějovice
...	...
Pedagogická činnost:	...
Jiné dovednosti:	řidičské oprávnění ...
Jazyky:	anglický jazyk – pokročilá úroveň německý jazyk – základní úroveň ...
Zájmy:	...

* hvězdičkou označené položky nejsou povinné, student se rozhodne, zda je v portfoliu chce uvést či nikoliv

3. Reflexe souvislé praxe – vzor

Hodnocení souvislé pedagogické praxe z přírodopisu

Škola:	
Termín konání praxe:	

1. Které téma se vám dobře učilo? A proč?

--

2. Které téma se vám obtížně učilo? A proč?

--

3. Jak jste se na hodiny připravovali? Kolik času vám přibližně zabrala příprava na jednu vyučovací hodinu? Lišila se tato doba u příprav do různých tříd?

--

4. Které vyučovací metody jste využívali a jak často?

	nikdy	ojediněle	občas	často	vždy
Výklad	☐	☐	☐	☐	☐
Popis	☐	☐	☐	☐	☐
Vysvětlování	☐	☐	☐	☐	☐
Vyprávění	☐	☐	☐	☐	☐
Rozhovor	☐	☐	☐	☐	☐
Práce s textem	☐	☐	☐	☐	☐
Pozorování	☐	☐	☐	☐	☐
Práce s přírodninou	☐	☐	☐	☐	☐
Pokus	☐	☐	☐	☐	☐
Mikroskopování	☐	☐	☐	☐	☐
Hry a soutěže	☐	☐	☐	☐	☐
Opakování	☐	☐	☐	☐	☐
Ústní zkoušení	☐	☐	☐	☐	☐
Písemné zkoušení	☐	☐	☐	☐	☐
Praktické zkoušení	☐	☐	☐	☐	☐
Badatelská úloha	☐	☐	☐	☐	☐

Projektová metoda	☐	☐	☐	☐	☐
Inscenační metoda	☐	☐	☐	☐	☐
Diskuze	☐	☐	☐	☐	☐
Jiné*	☐	☐	☐	☐	☐

* Pokud jste zvolili možnost „Jiné“, uveďte, jaké konkrétní metody jste použili.

5. Které formy vyučování jste používali a jak často?

	nikdy	ojediněle	občas	často	vždy
Frontální výuka	☐	☐	☐	☐	☐
Skupinová výuka	☐	☐	☐	☐	☐
Individuální výuka	☐	☐	☐	☐	☐
Vycházka, exkurze	☐	☐	☐	☐	☐
Tandemová výuka	☐	☐	☐	☐	☐
Jiné*	☐	☐	☐	☐	☐

* Pokud jste zvolili možnost „Jiné“, uveďte, jaké konkrétní formy jste použili.

6. Vypište, které didaktické pomůcky jste při svých hodinách používali? (např. přírodniny, modely, klíče, ...)

7. Které didaktické prostředky jste při výuce využili a jak často?

	nikdy	ojediněle	občas	často	vždy
Počítač	☐	☐	☐	☐	☐
Dataprojektor	☐	☐	☐	☐	☐
Učebnice	☐	☐	☐	☐	☐
Tištěná literatura	☐	☐	☐	☐	☐
Interaktivní tabule	☐	☐	☐	☐	☐
Elektronická učebnice	☐	☐	☐	☐	☐
Televize	☐	☐	☐	☐	☐
Mikroskop	☐	☐	☐	☐	☐
Kamera	☐	☐	☐	☐	☐
Vizualizér	☐	☐	☐	☐	☐
Školní experimentální systémy	☐	☐	☐	☐	☐
Virtuální realita	☐	☐	☐	☐	☐
Rozšířená realita	☐	☐	☐	☐	☐
Jiné*	☐	☐	☐	☐	☐

* Pokud jste zvolili možnost „Jiné“, uveďte, jaké konkrétní prostředky jste použili.

8. Co vám během praxe dělalo největší problémy? (např. odborná příprava, komunikace s žáky, komunikace s uvádějícím učitelem, udržení kázně, shánění materiálu a pomůcek, nedostatek času v hodině, nadbytek času v hodině, odhadnutí přiměřeného objemu učiva dle věku žáků apod.)

9. Co vám dělalo během praxe největší radost? (např. vymýšlet, které metody a postupy zvolíte při výuce, interakce se žáky, zkoušení, pokusy, vedení laboratorních prací, mimoškolní činnost, pozitivní reakce žáků atd.)

10. Co dle vašeho názoru potřebujete zlepšit ve své učitelské činnosti?

11. Co se vám na škole, kde jste byli na praxi, líbilo/nelíbilo?

12. Jaká byla spolupráce s učitelem z praxe? Co byste na této spolupráci nejvíce ocenili?

13. Další zkušenosti, zajímavosti, postřehy.